

środa, 23.08.2023

Cmentarz zabytkowy, przy ul. Młynarskiej

Cmentarz zabytkowy, przy ul. Młynarskiej usytuowany jest na wzniesieniu, na północno-wschodnim obrzeżu miasta, obok rozwidlenia dróg prowadzących do Oszczywilka i Rososzy. Zał. między rokiem 1818 a 1834. Założony jest na planie prostokątnym i nie posiada obecnie rozplanowanego układu przestrzennego. Przez środek od bramy do parkanu prowadzi główna aleja, z niedokładnie wytyczonymi bocznymi alejkami. Groby zazwyczaj znajdują się w swobodnym ułożeniu, z zachowaną ich jednokierunkową orientacją. Pierwsze wiadomości pochodzące z 1836 mówią, że nie posiadał jeszcze ogrodzenia, natomiast stały na nim dwa drewniane krzyże. Obok wiernych, chowano nieochrzczone dzieci, a także ciała niekatolików. W 1860 był już nieczynny na skutek przepiętlenia. W ciągu XX w. cmentarz był zaniedbany i często pozostawiany bez należytej opieki. Dopiero ks. **✠**Piotrowski w 1973 wybudował naokoło cmentarza od fundamentów nowy parkan kamienno-ceglany, wraz z bramą i uporządkował jego powierzchnię usuwając z niego różne krzewy i zarośla, a w 1977 dokonał jego odnowienia. Kolejne prace remontowe przeprowadził ks. Stanisław **✠**Burzec w 1991 roku. 14.08.1990 r. odbyło się spotkanie ks. Piotrowskiego z przedstawicielami władz miejskich. Sprawą, jaką poruszono, było ustalenie prac renowacyjnych na cmentarzu zabytkowym. Mają tu swe groby m.in.: Zakrzewscy – uczestnicy powstania listopadowego; Eugeniusz Wojnowski i Michał Dobrowolski – uczestnicy powstania styczniowego; Adolf **✠**Kurkowski, zm. 1897 – prob. par. Ryki; ks. Piesiewicz i ks. Bobrowski – wikarzy par. Ryki; Piotr **✠**Danysz, zm. 1924 – społecznik i działacz spółdzielczy; tragicznie zmarły Witold **✠**Kossak – brat znanej pisarki, Zofii Kossak – Szczuckiej, bliski krewny malarza Wojciecha Kossaka i Marii Pawlikowskiej – Jasnorzewskiej; najbliżsi z rodziny malarza Leona **✠**Wyczółkowskiego: ojciec - Mateusz, matka - Antonina z Falińskich Wyczółkowska, a także dziadkowie ze strony matki, ciotki, wujkowie i dalsi krewni; Filomena i Stefan Żebraccy; Władysław Skalski – przemysłowiec, który jako pierwszy zastosował w Rykach elektryczność; żołnierze z czasu II wojny światowej; okoliczni właściciele ziemscy, dworscy oficjałowie oraz przemysłowcy. [Krystian Pielacha, wg: Wizytacja 8, s. 247; Wizytacja 10, k. 343; Protokół wyjaśniający Fundusz Beneficjum Ryskiego z 3 marca 1818 r.; Wizytacja 11, k. 208; Kronika Parafii Ryki, APR, k. 27, 61, 90; L. Wyczółkowski, Listy i wspomnienia, Wrocław 1960, s. 16; Łuszkiewicz M., Zabytki sakralne Ryk. Cmentarz przy ul. Młynarskiej, Ryki 2000, s. 3, 5; J. Jońska, Zabytkowy cmentarz w Rykach, w: Echo Podlasia nr 46 (542), 12 – 23 listopada 2005 r., s. 9]